

KALAALLIT NUNAANNI MEEQQAT MAALARUTEQARTARFIAT

***MEEQQAT TUSAANEQARNISSAMINNUT
IKIORNEQARNISSAMINNULLU PISINNAATITAAFFEQARPUT***

“Meeqqat nipaasullittussaavagut.
Maalaaruteqarsinnaatitaappummi.
Tusaaneqarsinnaatitaallutillu.

Eqqortumik ilitsersorneqarsinnaaneq eqqortumillu
paasissutissiiffiqarsinnaaneq isumassarsiatsialaasoraakka.

Meeqqat ilisimasassavaat suna pineqarnersoq.
Oqaatsillu eqqortut atorlugit oqaatigineqassallutik.”
(Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasup oqaasia)

Februari 2025

AALLAQQAASIUT

Allakkiap matuma siunertaa tassaavoq Kalaallit Nunaanni meeqqat maalaaruteqartarfiannik pilersitsinissaq pillugu MIO-p siunnersuutaasa saqqummiunneqarnissaat. Kalaallit Nunaata FN-imi meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiisummik (massakkumut FN-imi isumaqatigiisummik taagorneqartussami) naammassinnaanumt meeqqat toqqaannartumik maalaaruteqarfissaqarnissaat pingaaruteqarpoq, isumaqatigiisummilu meeqqat pisinnaatitaaffiisa naammassineqarnissaannut allat aamma pitsaangorsarneqassallutik. FN-imi meeqqat pillugit ataatsimiititaliap naqissuserpaa nunat ilaasortaat meeqqanumt toqqaannartumik meeqqanullu naleqquttumik maalaarfissaannik pilersitsisoqassasoq, tassanilu aamma meeqqat pisinnaatitaaffii ataqqineqarlutillu siuarsarneqassapput.

Kalaallit Nunaanni ullumikkut immikkut meeqqanumt maalaarfissaqanngilaq, taamaattumik meeqqat pisortaarfinnit pisinnaatitaaffitik unioqqutinneqarlutik sullinneqarsimatillutik maalaaruteqarsinnaanerata pisariuvoq. Massakkumut maalaaruteqarfiusinnaasut pisariupput meeqqallu isiginnittaasiit aallaavigalugit tikikkuminaatsuullutik. Isumaginninnermi aalajangiussat pillugit meeqqat kommunimut maalaaruteqarsinnaapput. Innuttaasut kommunimi aalajangiussat naammaginartingikkaangamikkut Isumaginninnermi Naammagittaalliteqartarfimmumt maalaarutigineqarsinnaasut. Kommunimi Isumaginninnermilu Naammagittaalliteqarfimmumt maalaarutigineqarsinnaasut tamakkersimatillugit, innuttaasooq Inatsisartut Ombudsmandianumt maalaaruteqarsinnaavoq. Meeqqat inuusuttullu naammaginangitsumik sullinneqarsimanertik pillugu Ombudsmandimut ikiorneqarsinnaapput, meeqqalli ikitsuinnaat Inatsisartut Ombudsmandiannumt toqqaannaq maalaaruteqarsimapput.

Meeqqat isiginnittaasii aallaavigalugit maalaaruteqarfiusinnaasut pisariupput nalunartuullutillu. Meerarpassuit naluaat qanoq maalaaruteqarsinnaanerlutik, massakkullu maalaaruteqarfiusinnaasut maalaaruteqarfisigaanni meeqqat inersimasumit ikiorneqartariaqarput, tamannalu aamma killilersuivoq – ingammik inoqarfiit isumaginninnikkut nakkutilliiffiusut isiginiassagaanni.¹

2015-imiilli MIO-p illoqarfiit nunaqarfiillu 40-t tikissimavaat, taakkunanilu meeqqat atugarisaat pisinnaatitaaffiillu pillugit paasissutissat annertuut katersorneqarsimapput. Ilisimasat taakua takutippaat suliani taakkununnga attuumassuteqartuni meeqqat tusaaneqarnissaminnik peqataatinneqarnissa-

minnillu qulakkeerinnittoqarnissaa anguniarlugu immikkut maalaaruteqartarfimmik pisariaqartitsisoqartoq. MIO-p angalasarneranit ilisimasat, misissukat innuttaasuiniillu saaffiginninnerit takutippaat meeqqat ilisimaneq ajoraat sumut saaffiginnissanerlutik, imaluunniit qanoq ikiorneqarnissaminnik ujartuisinnaanerlutik. Meeqqat inuunerannumt toqqaannartumik sunniuteqartunumt aalajangiinnerumt peqataatinneqarneq ajornerinut assersuuterpassuarnik takunikuuvugut. Meerarpassuit nalornissutigisarpaat suut maalaarutigisinnaanerlugit, aammalu systemimut nalunaqisumut sullinneqaleraangamik kisimiittut inissisimasarlutik.²

2024-mi maajimi MIO NAPA-mit (Nunani Avannarlerni Piorsarsimassutsikkut Attaveqaat) misissueqqaarnissaminnit aningaasaliiffigitippoq, tassanilu meeqqat Kalaallit Nunaanni maalaaruteqarfisigisinnaasaannik pilersitsinissamut periarfissat misissorneqartussaapput, maalaaruteqarfik Kalaallit Nunaannumt naleqquttuussaaq aammalu FN-ip periussaannit tunngaveqassalluni. Suliamut tassunga atatillugu ilaatigut MIO-mit maalaaruteqarfinnik assingusunik suliaqarfioreersut imaluunniit ataasiakkaat maalaaruteqarsinnaanerinnik meeqqanik peqataatitsilluni suliaqarfiusut Nunavummiittut, Islandimiittut Danmarkimiittullu misillitagaat 'best practises'-imillu taasartagaat katersorneqarsimapput.

Allakkiama matumani atuarneqarsinnaasut tassaapput MIO-p misissueqqaarneranit paasisat aammalu Kalaallit Nunaanni meeqqat maalaaruteqarfisigisinnaasaannik pilersitsinissamut ilusissatut siunnersuutit tigussaasut. Ilutsimik pineqartumik suliaqarnermi qulakkeerniarneqartoq tassaavoq meeqqat pisariitsumik meeqqat pisinnaatitaaffii atugarisaallu pillugit

1 MIO-mit isumaginninnikkut nakkutilliinerit assigiinngitsut takusarsimavagut. MIO-mi isumaginninnikkut nakkutilliinerit isigineqartut tassaapput pissaanermik ersinngitsumik tigumminnillutik nakkutilliisut. Isumaginninnikkut nakkutilliinerit assigiinngitsutitigut takuneqarsinnaapput soorlu iliuut-sit, killilersuinerit, pinngitsaaliinerit, nukersorerit pillaaanerillu. Taakkualu Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffiinumt naleqqutinngitsupput, inuuniarnerannullu ajoqusiisuullutik. Assersuutigalugu pinngitsaaliineq timikkut tarnikkullu persuttaanikkut pisinnaavoq imaluunniit kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliernerusinnaavoq imaluunniit inuunererusutaq, sunngiffimmi aallukkusutaq, inuiaqatigiinni attuumassuteqarfigerusutaq, upperisaq, suaassuseq, aapparerusutaq imaluunniit timi pillugu nammineq aalajangersinnaanerumt pisinnaatitaaffiit pillugit nakkutilliinerusinnaavoq killilersuinerusinnaallunilu.

2 Assersuutinnik takuniarluni ilaatigut qiviarsinnaasat: MIO-p nalunaarusiaa "Naammagittaalliteqarsinnaaneq, meeqqat inuusuttullu isumaat pillugit misissuineq" (2018) aammalu MIO-p Kommune Qeqertalimmit, Qaanaamit Tasiilamiillu angalanermini nalunaarusiai.

ilisimannittunit ikiorneqarsinnaalernissaat. Kalaallit Nunaanni meeqqat maalaaruteqarfigisinnaasaannik pilersitsinikkut siunissaq meeqqat pisinnaatitaaffiinik ataqqinninniinnarmik imaqarani aammalu siuarsaanermik illersuinermillu suliaqarfiusoq angunissaanut alloriarneq pingaarutilik tiguneqassaaq.

Kalaallit Nunaanni meeqqat maalaaruteqarfigisinnaasaannik pilersitsiniarnermi FN-imi meeqqat pillugit isumaqatigiissut tunngavigineqarpoq, Kalaallit Nunaallu 1993-milli tassani peqataalerpoq aammalu meeqqat pisinnaatitaaffiinik illersuiniarnermi siuarsaaniermilu taanna aqqutigineqarsimalluni. Isumaqatigiissummi artikel 12-imi aalajangersarneqarsimavoq, meeqqat tunngaviusumik pissutsit imminnut attuumassutillit pillugit oqaaseqarsinnaatitaasut, oqaatigineqartullu ukiuinut perungassusaannullu naleqqussarlugit tiguneqassasut. Tassa tunngaviusumik imaappoq, meeqqat tusaaneqaannaratik, aalajangiinerni aamma peqataatinneqassapput ataqqineqassallutillu.

FN-ip meeqqat pillugit isumaqatigiissutaannittaag artikel 13-imi allassimavoq, meeqqat pillugit aalajangiinerni tamani meeqqat pisariaqartitaat pingaartinneqassasut. Tamanna isumaqarpoq meeqqat maalaaruteqarfigisinnaasaat ilusilerorneqaleruni meeqqat qitiutillugit sullississasoq aammalu meeqqat atugarisaannik pisinnaatitaaffiinillu qulakkeerinninnissamut illersuillunilu isumassuissasoq.

Kalaallit Nunaanni maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsinikkut FN-imi meeqqat oqaaseqarsinnaatitaanerannut aammalu meeqqat pisinnaatitaaffiisa ataqqineqarnissaannut anguniakat qulakkeerneqassapput. Maalaaruteqarfiup pilersinneqarneratigut meeqqat ikiorneqarnissaannut periarfissaqalernissaat naapertuilluarnerlu pitsangorsarneqaannaratik, aamma Kalaallit Nunaata FN-imi meeqqat pillugit isumaqatigiissummi tamakkiisumik atuutsitsilernissaanut pisussaataaffia naammassineqassaaq.

TOQQAANNARTUMIK MEEQQANUT MAALAAARUTEQARTARFIK PILLUGU FN QANOQ ISUMAQARPA?

FN-i General Comments aqqutigalugu naqissuserpaa, nuna tamakkerlugu meeqqat pisinnaatitaaffiinik suliaqarfiusut meeqqanit ataasiakkaanit maalaarutiniq suliaqarsinnaansamut pisinnaatitaaffeqassasut. General Comments pisortatigoortumik oqaaseqaataapput, aammalu FN-imi Meeqqanut ataatsimiititaliap (CRC – Committee on the Rights of the Child) saqqummersitaanut isumasiutaallutik. General Comments FN-imi Meeqqanut isumaqatigiissummi artikilit ataasiakkaat pissutsini qanoq atorneqassanersut, aammalu naalagaaffiit isumaqatigiissummik pitsaasumik qanoq atuutilersitsissanersut ilitsersuutaapput. Tassa imaappoq General Commentsit aqqutigalugit nunat FN-ip meeqqat isumaqatigiissutaannut atuutilersitsinerminnut atatillugu pisussaaffitik suunersut paasisarpaat suussusersisarlugillu. General Commentsini sammisaq aalajangersimasoq sammineqartarpoq imaluunniit meeqqat pisinnaatitaaffiat aalajangersimasoq sammineqartarluni.

FN-imi General Comments nr. 2-mi nassuiarneqarsimavoq nuna tamakkerlugu meeqqat pisinnaatitaaffiinik suliaqarfiusut meeqqat pisinnaatitaaffiinik siaruarternissaminnut illersuinisaminnullu qanoq akisussaaffeqarnersut. Artikel 13-imilu

meeqqat ataasiakkaat maalaarutaannik suliaqarneq pillugu suliasaqqarfiup akisussaaffii nassuiarneqarsimallutik:

«NHRIs³ must have the power to consider individual complaints and petitions and carry out investigations, including those submitted on behalf of or directly by children. In order to be able to effectively carry out such investigations, they must have the powers to compel and question witnesses, access relevant documentary evidence and access places of detention. They also have a duty to seek to ensure that children have effective remedies - independent advice, advocacy and complaints procedures - for any breaches of their rights. Where appropriate, NHRIs should undertake mediation and conciliation of complaints.»

MIO Kalaallit Nunaat tamakkerlugu meeqqat pisinnaatitaaffiinik sullissivittut meeqqat ataasiakkaat maalaarutaannik suliaqarsinnaasussaagaluarpoq, massakkumulli MIO pillugu inatsimmi allassimasut malillugit tamanna periarfissaanngilaq, taamaalilluni Kalaallit Nunaata FN-imut pisussaaffini naammassinngilai.

3 National Human Rights Institutions

PERIUSEQ (METODE)

Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsinissamut misissuinermit MIO-mit periutsit (metode) ukua atorneqarsimapput:

Ilisimasanik misilittakkanillu katersineq

Meeqqanut maalaaruteqarfinit aammalu meeqqanik peqataatitsinermut suliniuteqarnermit suliniutinilluunniit assingusunit MIO ilisimasanik misilittakkanillu katersivoq. Taakkununga ilaapput:

- Nunavummut Islandimullu paasisassarsiorluni angalaneq, MIO-mit ilaatigut *the Representative for Children and Youth* Nunavummiittoq aammalu Islandimiittoq *Umboðsmaður Barna* pulaarneqarsimapput, taakkunanilu meeqqat ataasiakkaat maalaarutaat pillugit periuserisaat, pissutsit misilittakkallu itisuumik paasisaqarfigineqarlutik.
- MIO Nuummiittoq *Børns Vilkår*-imi sulisunit pulaarneqarsimavoq aammalu suliffeqarfimmi immikkoortortaqrifiit naapertuuttut (ass. illersuisoqartarneq.) Teamsikkut ataatsimeeqatigineqarsimapput.
- Ingerlatsisut naapertuuttut, soorlu Belgiami *Børnekommissæren* Sverigemilu *Børne- og Studenterombudsmanden*-imit misilittakkanik 'best practices'-inillu misissuinerit.

Ilisimasanik katersinermit MIO-p misilittakkat Kalaallit Nunaannut naapertuuttut, aammalu Kalaallit Nunaannut naleqqusarneqarsinnaasut ineriartorteqqinneqarsinnaasullu isiginiarsimavaat. Nunavummiillu misilittakkat MIO-mit atorneqarlarsinnaasut nalilerneqarput, taakkualu Nunavut pillugu ilikkakkagut pillugit sammisaqalerutta itisilerneqarumaarlutik.

Inatsisitigut ikiorneqarneq misissuinerlu

Misissueqqaarnermut matumunnga atatillugu inatsisitigut allakkiamik suliaqarnissamut MIO inatsisitigut ikiorserneqar-

simavoq. Allakkiamut matumunnga taamatut suliaqartoqartariaqarneranut peqqutaavoq Nunavummi Islandimilu inatsisit atuuuttut allannguutaasinnaasutullu periarfissat misissor-neqarnissaat. Inatsisitigut allakkiami siunnersuutit allakkiami matumani ilaapput. MIO-mi misissuinerit aallaavigalugit ilisimasallit siunnersuutaat misilittagaallu aallaavigalugit inatsisitigut allakkiami Kalaallit Nunaannut naleqquttumik maalaaruteqarfiusinnaasumik suliaqarnissat inatsisitigut qanoq ilusilersorneqarsinnaanersoq takussutissiarineqarnissaa siunertaasimavoq.

Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikuusunik peqataatitsineq

Inersimasut, meeraagallaramik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikuusimasut, suliap ingerlanerani peqataatigineqarsimapput. Suliniutip ingerlaneranut piffissaliussap killeqarnera peqqutaalluni, MIO-mit aalajangerneqarsimavoq ileqqorissaarnerup illersorneqarsinnaanissaa qulakkeerniarlugu meeqqat toqqaannaq peqataatinnagit, inersimasut meeraagallaramik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikut peqataatinneqassasut. Taakkua systemimit misilittagaqarput, taakkualu meeqqat pisariaqartitai eqqarsaatigalugit meeqqanut maalaaruteqarfimmik pilersitsinissamut siunnersuorsinnaapput.

Allakkiamik policy briefimillu suliaqarneq

Suliniut naggaserlugu MIO-mit allakkiamik matumunnga policy briefimillu suliaqartoqarsimavoq, taakkunanngalu suliaqarnerup siunertaa tassaavoq Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaaruteqarfimmik pilersitsinissamut kajumissaarinnisaq. Allakkiaat aalajangiisartunut suliaapput siunnersuutinillu tigussaasunik imaqarlutik.

A person wearing a white cap and a dark jacket is seen from the back, holding a large white sign with rounded corners. The sign contains the Inuktitut text "Misiginikuusakka eqqaaniangilakka" in bold black letters. The person is standing in a playground with a large metal structure in the background. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day. There are some decorative circular elements in the bottom right corner of the page.

**Misiginikuusakka
eqqaaniangilakka**

NUNANI ALLANI MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINUT SULLISSIVIIT KATTUFFIILLU NAAPERTUUTTUT ILINNIARFIGINERI

Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaaruteqarfimmik pilersitsinissamut eqqortumik siunnersuusiortoqarnissaanut aaqiisutinit assingusunit pilersitsiffioreersunik nunanit allaneersunik MIO-p misilittakkanik katersinissaa pingaaruteqarpoq. Immikkut Canadami Nunavut isiginiarsimavarput, taakkuami Kalaallit Nunaannit unammilligassanik assingusunik peqarmata, tassa kulturikkut assigiiffippassuaqaratta. Taamaatumik Nunavummi meeqqanut maalaaruteqarfeqarnermit misilittakkat Kalaallit Nunaannut naleqqulluinnarput. Taakku saniatigut MIO Islandimut Danmarkimullu isumassarsiorimavoq, suliffeqarfiillu Umboðsmaður Barna aamma Børns

Vilkår meeqqat pisinnaatitaaffiik suliaqarnermut systemimik pitsaasumik pilersitsisimapput meeqqanullu mianernartumik inissisimasunut toqqaannaq oqaloqatiginninissaq taakkunaani aamma qulakkeerneqarsimalluni. Suliffeqarfiit taakku assigiingitsunik periuseqarput nalituunillu ilisimasaqarlutik, taakkualu Kalaallit Nunaanni periusissamik inerisaanissamut naleqartorujussuupput. MIO-p ilisimasanik katersuinerani ilisimalikkat pingaarutillit takuneqarsinnaapput, taakkualu aallaavigalugit allakkiap naanerani siunnersuutitut saqqummiunneqartunut ilusilersuisuullutik.

THE REPRESENTATIVE FOR CHILDREN AND YOUTH I NUNAVUT, CANADA

MIO-mit The Representative for Children and Youth Office (RCYO) Nunavummiittoq 2024-mi oktobarimi pulaarneqarpoq, suliffeqarfimmi ataasiakkaanit maalaarutit qanoq suliarineqartarnerisut pulaarnermi MIO-mit paasineqarput, taakkualu kalaallinut naleqqussakkamik periusissiornermi isumassarsioriusinnaapput. RCYO-mi sulieruserineqartoq peruserineqartorlu MIO-mut assingusorujussuupput, allaasutugaluguli ataasiakkaanut attuumassutilinnik suliaqarsinnaaneq.

RCYO suliffeqarfiuvoq politikikkut attuumassuteqanngitsaq, tassanilu meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffiisa ataqineqarnissaasa qulakkeernissaat sulissutigineqartarpoq, aammalu meeqqat inuusuttullu Nunavummi pisortaqarfinnit kiffartuunneqarnermik tapersorneqarnermillu pisinnaatitaaffimminnik pissarsinissaat aamma sulissutigineqartarluni. Suliffeqarfik naalakkersuisoqarfimmut attuumassuteqarani ingerlatinneqarpoq, Nunavummilu inatsisartunut toqqaannaq nalunaarusiortarluni. Suliffeqarfik ersarissumik inatsisunik, politikkinik suliniutinillu pisortaqarfinnerisunik misissuinissaminut pisinnaatitaaffeqarpoq, aammalu meeqqat inuusuttullu naapertuuttumik sullinneqarnissaat qulakkeerniarlugu siunnersuuteqarsinnaallutik.

RCYO-mi suliat assigiingitsunut sisamanut agguarneqarsimapput. Siullertut suliffeqarfik meeqqanit inuusuttuniillu

pisortaqarfiit sullissineranni ajornartorsiuteqarneq pillugu maalaarutinnik tigooraasuupput. Uani meeqqat, ilaqutariit pisortaqarfiillu suleqatigalugit aaqiisummik ujartuisoqartarpoq meeqqallu tusaaneqarnissaa qulakkeerniarneqartarluni. Ajornartorsiutit sulianut ataasiakkaanut attuumassuteqaratik systemimi unammilligassaagaangata, suliffeqarfiup systemimi aaqiisooqarnissaa kaammattuutigisarpaat. Taamaattoqartilugu RCYO-mi sukumiisumik misissuisoqartarpoq aammalu pisortaqarfinnut siunnersuusiortoqartarpoq, siunnersuutillu atuutsilerneqarnissaat anguniarlugu malitseqartitsisarlutik.

RCYO-mi suliarineqartut aappaat tassaavoq meeqqat inuusuttullu akornanni perulunnartumik ajoqusernerit toqunerillu misissorneqarnissaat, assersuutugalugu imminut toqussimasoqartillugu. Uani pisut misissoqqissaarneqartarput nalilersorneqarlunilu attuumassusillit pisortaqarfinnit pisariaqartitaminik tapersorneqarlutillu ikiorserneqarsimanersut. Misissuinermi kina pisuunersaq inissinniarneqarneq ajorpoq, kisiannili pisut ilinniartiginerineqartarput, siunissamilu assingusumik pisoqaqqinnissaa pinaveersaartinneqartarluni.

Naggasiutigalugu RCYO-mi inatsisitigut sulinermi Inuit Societal Values (Inuit Qaujimagatuqangit)-imi ilitsersuutit 8 allassimasut malinneqarput, taakkualu aamma Nunavummi naalakkersuisut sulinerminni atugaraat, amerlasuutigullu

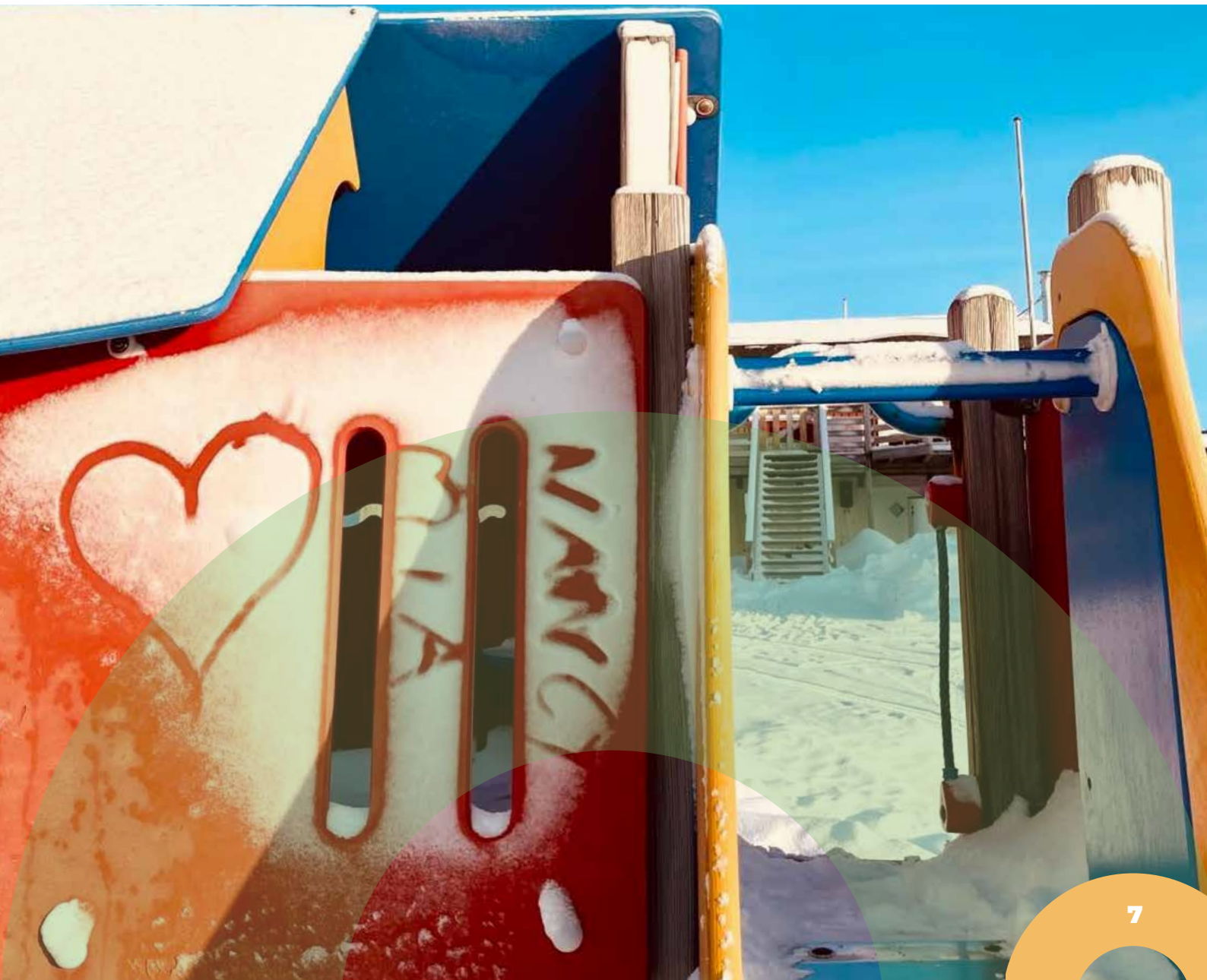
FN-imi meeqqat pillugit isumaqatigiisummi naleqartitaanut assingullutik. Suliffeqarfiuttaaq Nunavummi inuiaqatigiit angalaffigalugit meeqqat pisinnaatitaaffiisa meeqqanit ilisimaneqarnerulernissaat, aammalu suliffeqarfiup suunerata ilisimaneqarnerulernissaa anguniarlugu meeqqat, inuusuttut, ilaqutariit suliaqartullu oqaloqatigineqartarput.

MIO-p RCYO-mut pulaarnera assigiinngitsorpassuartigut nalituunik paasititsivoq, taakkualu MIO-p Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaaruteqarfimmik pilersitsinissamut siunnersuosiornermi tunngaviliisuupput. Ilaatigullu paasisat ukuupput:

- **Ataasiakkaat maalaarutaannik suliaqarnermut periu-seq ersarissaq aaqqissuussarlu:** RCYO-mi maalaarutit ataasiakkaaneersut suliarineqarneri ingerlaarfinnut pingasunut agguarneqarsimapput: tigusiineq aammalu maalaarummik nalilersuineq, sukumiisumik misissuineq ajornartorsiummillu aaqqiineq aammalu suliap naammassineqarnera kinguneqartinneqarnera kiisalu nalilersorne-

qarnera. Suleriutsip aaqqissuunneqarnera peqquataalluni suleriuseq paasiuminartuuvoq aalaakkaasullunilu. Ingam-mik suliani imaannaanngitsuni, piffissap ingerlasimanera aallaavigalugu suliap qanoq ingerlasimanera paasiniarneqartarpoq, taannalu aallaavigalugu suliat amigaatigineqartut systemimilu kukkunerit takuneqarsinnaapput. Ataasiakkaat maalaarutaannik suliaqarnermi RCYO-mit meeqqap sullinneqarsimanerani susoqarsimaneersoq – amerlasuutigut suut suliarineqarsimannginnersut – misissorneqartarput. Suliap misissorneqarnerani suliaqartut naapertuuttut peqataatinneqartarput, uani minnerunngitsumik meeraq nammineq peqataatinneqartarpoq, RCYO-lu pisortaarfinnut iliuusissanik aaqqiissutissanik siunnersuusiortarluni.

- **Suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutit:** RCYO pisortaarfinnut naapertuuttunut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiortarpoq, taakkualu Memorandums of Understanding-imik taaneqartarput. Sulinerup pitsanngorsarneqarnissaanut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutit pingaaruteqartorujussuupput, tassami suleqatigiinneq

pillugu paaseqatigiinnissaq pilersinneqartarpoq, aammalu suliat pillugit pilertortumik ikioqatigiittoqarsinnaavoq, soorlu ilaatigut meeqqat pillugit sullissinermi paasisutisat uppersaatillu pisariaqartinneqartut pissarsiarisinaanissaannut.

- **Tapersorneqarneq assigiinngitsunit:** RCYO-p maalaarutiniq ataasiakkaanik sullissinermini tapersersuisinnaanera assigiinngitsunut marlunnet avinneqarsinnaavoq: Basic Advocacy Support aamma Comprehensive Advocacy Support. Basic Advocacy-imi oqarasuaatikku ikiuunneq namminerlu soqutigisat aallaavigalugit ilitersuineq pineqarpoq Comprehensive Advocacy-milu sukumiinerusumik tapersersuisoqartarpoq, soorlu suliaq pillugu sukumiisumik siunnersuineq pisortaqaarfinnullu naapertuuttunut annertunersitsineq. Eqaatsumik suleriuseqarneq una aqquqtaqarneq meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffimminnik qulakkeerinninnissaannut tapersersorneqarsinnaapput, aammalu suliat pissusissamisoortut suliarineqarnissaat qulakkeerneqarsinnaalluni.
- **Nalilersuineq kinguneqartitsinerlu:** RCYO-mi sulinerup pitsaasuunissaa iliuuserineqartullu anguneqarnissaat anguniarlugu nalilersuineq kinguneqartitsinerlu pingaartinneqartorujussuupput. Suliaq naammasigaangat immersugassaqartarpoq, taakkualu aqquqtaqarneq innuttaasut sullinneqarsimanertik nalilersinnaavaat. Utertitsisoqarsinnaanertigut suleriuseq pitsanngorsarneqarsinnaavoq, nukittorsagassallu suunersut takuneqarsinnaallutik. Taakkua saniatigut RCYO-mi debriefing self-carelu atornerqarput, taamaaliornikkut sulisut sulianik misigissutsitigut unaminartortalinnik suliaqartut tapersersorneqarsinnaapput.
- **Systemimut kajumissaarineq:** Nunavummi RCYO-mi paasisat pingaarnert ilagaat systemimut kajumissaarinermik suliaqarneq, tassanilu systemimi ajornartorsiutit uteqqiasut misissorneqartarput, taakkualu aallaavigalugit pisortaqaarfinnut siunnersuusiortoqartarpoq. Periuseq una atorlugu aqqissuussaannikkut unammillernartut suunersut saqqummiunneqartarput, siunnessamilu suliarineqartussanut periuseq pitsanngorsarneqartarluni. Systemimi ajornartorsiutit pillugit paasisutissanik katersivianniittuutaat qiviraanni takuneqarsinnaavoq siunnersuutit suut suliarineqarsimanersut, pisortaqaarfiillu taakkununga qanoq qisuariarsimanersut. Piffissaq killiliussaq malillugu nunavummi pisortaqaarfiit nalunaaruteqartussaapput RCYO-p siunnersuutaannut isumaqataanerlutik isumaqataanneginerlutilluunniit. Taamaaliornikkut suliat malinnaaffigineqarsinnaapput qulakkeerneqarsinnaallunilu ajornartorsiutit paasineqarnikut pillugit pisortaqaarfiit akisussaaffinniktigusersut.

- **Meeqqat akornanni perulunnartumik ajutoornerit toqunerillu:** RCYO-mi meeqqat inuusuttullu akornanni perulunnartumik ajutoornerup toqusoqarneratalu kingorna misissuineq aamma soqutiginarpuupput. RCYO-mi itisuumik suliat misissorneqartarput, paasiniallugu attuumassuteqartut pisortaqaarfinnit pisariaqartitaminnik tapersersorneqarlutillu ikiorneqarsimanersut aammalu pisortaqaarfiit akisussaaffitik naammassisimaneraat.
- **Uppersaait amigaatigineqartut:** Unammilligassat annerpaartaat RCYO-mi nalaanneqartarpoq tassavoq pisortaqaarfinnit uppersaait amigaatigineqartarneri. Suliaqarnierannut tamanna ajoqutaavoq, tassami suliat ataasiakkaat iluamik suliarinialluarlugit paasisutisat pisariaqartinneqartut pissarsiarinissaat unaminartuuserami.
- **Inatsisitigut piginnaasat:** RCYO-mit MIO-mut naqissuserneqarpoq, maalaarutiniq ataasiakkaanik suliaqarnermi inatsisitigut piginnaasaqarnissaq pingaaruteqartoq. RCYO-mi pikkorissunik inatsisitigut siunnersuisinnaasunik suleqateqarput, taakkualu ilisimasaat piginnaasaallu meeqqat inatsisitigut naapertuuttumik sullinneqarnissaannut iluaqutaapput meeqqallu pillugit suliat ingerlanneqarnissaannik qulakkeerinnittuullutik.

RCYO-p misilittagaat siunnersuutaallu FN-ip meeqqanut isumaqatigiissutaat naapertorlugu Kalaallit Nunaanni meeqqat pisinnaatitaaffinnik pitsanngorsaanissamut iluaqutaasorujussuussapput. Nunavummi meeqqat naammattoortagaat MIO-mit ilisarineqartorujussuupput, kulturikkullu naleqqussaalluni suleriuserisaat Kalaallit Nunaannut naleqquttorujussuulluni. Taamaattumik Nunavummi misilittakkat maalaaruteqarfissamik suliaqarnissamut siunnersuusiornermi ilanngunneqasapput, taamaaliornikkut meeqqat illersorneqarnissaminnut peqataatinneqarnissaminnullu pisinnaatitaaffisa pitsaanerusumik qulakkeerneqarsinnaassapput.

UMBOÐSMAÐUR BARNNA, ISLAND

2024-mi Novembarimi MIO-p Umboðsmaður Barna Islandi-miittoq tikeraarppaa, taakkua meeqqat pisinnaatitaaffiinik illersuineramik suliaqartuupput. Umboðsmaður Barna pisorta-qarfinnut paasisutissanik noqqaasinnaapput aammalu suliffeqarfiit meeqqanik sullissisuusut iserfigisinnaasarlugit. Kikkulluunniit Umboðsmaður Barnamut saaffiginnissinnaapput, meeqqaniilli saaffiginnissutit salliunneqartarlutik. Inuit ataasiakkaat akornanni aaqqiagiinngissutit, soorlu avinnermut tunngasut suliarineqarneq ajorput, Umboðsmaður Barnamiilli meeqqat qanoq ikiorneqarsinnaanersut siunnersuisoqartar-poq.

Umboðsmaður Barna MIO assigalugu ataasiakkaat maalaaru-taannik suliaqarsinnaanngillat, 2021-miilli 2023-mut misiliu-titut suliniummik ingerlatsisoqarsivoq, tassanilu meeqqat toqqaannartumik maalaaruteqarsinnaasimallutik. Misiliutigalugu suliniummik ingerlatsineq naalakkersuisoqarfiup FN-ip meeqqanut isumaqatigiisummik atuutilersitsinissaanut ingerlatsinissamut pilersaarusiaanut attuumassuteqarpoq, tassanilu siunertaasimavoq meeqqat pisorta-qarfinnit suliffe-qarfinniilluunniit pisinnaatitaaffitik innarlerneqarsimatillutik siunnersorneqarnissaminut ikiorneqarnissaminnullu saaffis-saqalernissaat.

Umboðsmaður Barnami misiliutigalugu suliniummik inger-latsinermi misilittakkat aallaavigalugit Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaarfissamik pilersitsinissamut ilisimasassat pingaarutilit aamma pissarsiarineqarsimapput. Misilittakkat pineqartut ilaatigut ukuupput:

- **Toqqaannartumik maalaaruteqarsinnaaneq meeqqat pisinnaatitaaffiinik pitsanngorsaavoq:** Misiliutigalugu ingerlatsinermi misilittakkat takutippaat toqqaannartu-mik maalaaruteqarsinnaaneq meeqqat pisinnaatitaaffii-nut pitsaasumik kinguneqartut. Periarfissap takutippaa suliat pilertortumik suliarineqarsinnaaneratigut meeqqat ilaqutariillu pilertortumik pisariaqartitaminnik ikiorserne-qartartut. Taakkua saniatigut toqqaannartumik maalaaru-teqarsinnaaneq pinaveersaartitsinertut sunniuteqarpoq, tassami suliap aallartinneranit meeqqat pisinnaatitaaffiisa attanneqarnissaat qulakkeerneqarmat.
- **Ersarissumik attaveqarneq uppersarsaatillu:** Suliniummi ersarissumik attaveqarneq meeqqaniillu saaffigineqarner-mit attaveqarneq pillugu uppersarsaasersuinissaq pingaar-tinneqarsimavoq soorlu aamma suliat kinguneqartinneqar-nissaat pingaartinneqarsimasoq. Taamaattumik Umboðs-maður Barnamit innersuussutigineqarpoq aallaqqaataanniit meeqqanut ilaqutariinnullu ersarissuliortoqartassasoq, piviusorsiorpalaartumillu maalaarut pillugu qanoq naatsor-suuteqartoqassanersoq, suliallu ingerlanerani alloriarfissat suut ingerlanneqassanersut oqaatigineqartassalluni.

- **Inatsisitigut allannguissamik pisariaqartitsineq:** Suli-niummit aamma ersarissarneqarpoq Umboðsmaður Barna misiliutigalugu ingerlatsinerup kingorna, toqqaannartumik meeqqanik maalaarutinik tiguisassagunik, inatsisitigut allannguissamik pisariaqartitsisoqartoq. Allannguisoqar-tinnagu periarfissaq pingaaruteqaqisoq annaaneqassaaq, tamannalu meeqqat pisinnaatitaaffiisa illersorneqarnis-saannut ajoqutaassaaq. MIO-mittaaq ataasiakkaat maa-laarutaannik suliaqartoqarsinnaassappat inatsisitigut allan-nguisoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq.
- **Ingerlatsisunik allanik suleqateqarneq paasisutissii-nermillu suliaqarneq:** Suliniummik ingerlatsinermut ata-tillugu ingerlatsisunut assigiinngitsunut, soorlu atuarfinnut isumaginninnermillu suliaqartunut qanimut suleqateqar-neq aallartinneqarpoq. Uani meeqqat pisinnaatitaaffiinik paasisutissiiffigineqarnissaat qanorlu maalaaruteqarsin-naanersut paasisutissiissutigineqarnissaa pingaartinne-qarpoq. Naak Umboðsmaður Barnap niitartagaani paasis-utissaqaraluartoq, misilittakkat takutippaat meeqqat maalaarsinnaanerminnik ilisimasaqarnissaannut annertu-nerusumik suliaqartoqarsimasinnaagaluarnera, taamaattu-mik annertunerusumik paasisutissiisoqarnissaa pisaria-qartinneqarpoq.
- **Atuarfiit pillugit maalaarutit:** Misiliutigalugu suliniummik ingerlatsinermi maalaarutit nalinginnaanerpaat atuarfinnut attuumassuteqarput, ingammik meeqqat immikkut pisa-riaqartitsisut sullinneqarnerat pimmatiginninnerlu pillugit. Suliani ilaatigut meeqqat atuarfimmit anisitaasimasut imaluunniit atuarfimmit naapertuuttumik tapersersorne-qanngitsut pineqarput.
- **Sulisunik pissaqarnissaq:** Umboðsmaður Barnap naqis-suserpaa meeqqanut maalaarfissamik ataavartumik ingerlatsisoqassappat sulisunik amerlanerusunik pisaria-qartitsillutik. Taamaattumik Umboðsmaður Barnap inner-suussutigaa, MIO-mi Kalaallit Nunaanni maalaarfissamik su-liaqartussamik atorfinitsitsisoqassasoq – sulisullu taakkua ataasiakkaat maalaarutaannik taamaallaat suliaqassapput, taamaalliluni suliat sukkasuumik eqqortumillu suliarineqar-nissaat qulakkeerneqarsinnaavoq.

Umboðsmaður Barnami misiliutigalugu ingerlatsinermi misi-littakkat pingaarutilinnik paasisutissiippat, taakkualu MIO-mit atorneqarsinnaapput. Umboðsmaður Barnami naqissuserne-qarpoq MIO-p aallaqqaammulli ataasiakkaat maalaarutaannik suliaqartarnissaminut, suliat sorliit suliarisassannginneraat inissinneqassasoq, soorlu angajoqqaatut akisussaaffinnut attuumassusillit imaluunniit attaveqarnermut pisariusunut attuumassusillit aaqqiagiinngissutsit.

BØRNS VILKÅR, DANMARK

FN-ip meeqqanut ataatsimiititaliaata isornartorsiuinerata kingorna Danmarkimi 2012-imi Det danske børneombud pilersinneqarpoq. Isornartorsiuinermi Meeqqat isumaqatigiisutaata atuutilersinneqarnissaanut attuumassuteqanngitsumit nakkutiginninneq aammalu meeqqat ataasiakkaat maalaarutaannik suliaqartarnek sammineqarpoq. Sullissivik pingasunik suliaasaqarfeqarpoq: Børnerådet (Meeqqat siunnersuisooqatigiit), tassani meeqqanut attuumassusillit oqaluuserineqartarput, Børns Vilkår (meeqqat atugarisaat, tassani meeqqanut oqarasuaat (BørneTelefonen) atorlugu meeqqanik siunnersuisoqartarpoq, Folketingillu Ombudsmandeqarfianni meeqqanut allaffik, tassanilu maalaarutit suliarineqartarput inatsisitigullu illersuisoqarfittut atorluni. Danmarkimi meeqqanut ombudi Nunavummi Islandimilu meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit sullissivimmi meeqqanut maalaaruteqartitsisarfiusunit allaanerogaq. Taamaakkaluortoq MIO-p naliliinera aallaavigalugu Børn Vilkårimi ukiorpasuarni meeqqanik peqataatitsinermik illersuisoqartarneranillu misilittakkanit allertoqarsinnaavoq, taakkualu Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaaruteqarfissamik pilersitsiniarnermi atorneqarsinnaapput.

Børns Vilkår 1977-miilli meeqqat sumiginnarneqannginnisaannut aammalu toqqissisimasumik meeraasinnaanerannut pisinnaatitaaffianik illersuinermik suliaqartuupput. Meeqqanut tusarnaarnermik peqataatitsinermiillu toqqissisimanartumik sinaakkusiinermi immikkut ilisimasaqarput, taakkualu ilaatigut anguneqarsimapput meeqqanut oqarasuaateqarnikut aammalu illersuisarnikkut, taakkualu Kalaallit Nunaanni maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsilernerme meeqqat pisariaqartitaat pitsaanerpaamik iliuuseqarfigininissaannut pingaaruteqartorujussuupput. Børns Vilkårimi meeqqat ataasiakkaat sullinneqarnerini tapersersuinermik misilittagaqartorujussuupput, taakkunanilu amerlasuutigut meeqqat pisinnaatitaaffitik pillugit paasinninnissartik pisariaqartittarpaat assersuutigalugu maalaarummik allannissaminnut. Siornatigut MIO-mit Børns Vilkår meeqqat akornanni paasisutissanik pisarsinissaq pillugu suleqatigilluarneqartarsimavoq, taakkualu misilittagaat periusaallu maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsinissamut atorluarneqarsinnaapput.

MIO-p Børns Vilkårimi immikkoortortaqrarfiit assigiinngitsut ataatsimeeqatigisimavai, suleqatiginnermiillu paasisutissat pissarsiarineqartut takutippaat Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaarfissamik pilersitsinissamut suut eqqumaffiqineqartariaqarnersut. Børns Vilkårimi atuisunit isiginnittariaaseq aammalu meeqqat maalaaruteqarnissaannut pisariitsumik paasiuminartumillu periuseqarneq soqutiginarorujussuuvuq. Misilittakkat ilaatigut takutippaat, periuseq pisariutillugu meeqqat systemimut qatsussisimasartut maalaaruteqarnissaminnullu nangiartartut. Taamaattumik meeqqat toqqissisimanissaat paasineqartutullu misiginissaat anguniarlugu maalaaruteqarnissamut periutsip pisariitsunissa paasiuminarnissaalu pingaaruteqarpoq. Misilittakkattaq takutippaat suliamik pilertortumik suliaqarsinnaanissaq pingaaruteqartoq, sivirusumimmi utaqqisitsinerup kingunerisarpaa meeqqat systemimut tatiginninnginnerulernerat.

Børns Vilkårimi illersorteqartarnermut aqqissuussartaaq ersarissarneqarpoq, tassanilu takutinneqarluni meeqqat illersorneqartut tapersersorneqarlutillu inatsisitigut naaper-tuuttumik sullinneqarnissaat annertunerulertartoq. Meeqqat maalaaruteqarnissaminnut systemimilu periuseqarnissaminnut ikiorneqarnikkut tusaaneqartutut iluamillu sullinneqartutut misigisarput. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni suliaqarnermi illersuisoqartarnek aamma eqqarsaatigineqarsinnaavoq, imaassinnaavoq inatsisilerituut illersuisartut imaluunniit isumaginninnermi siunnersortit meeqqanut naleqquttumik tapersersuisinnaanissaminnut piareersarneqarsinnaasut.

Kiisalu Børns Vilkåriminngaanniit innersuussutigineqarpoq inuusuttut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikuusut meeqqallu allat maalaarfissamik pilersitsisoqarnissaanut qanimut suleqatigineqassasut, taakkuami misilittagarisaat aallaavigalugit periuseq taakkununga naleqquttoq pisariaqartitaallu pilersinneqarsinnaammat. Periutsimi meeqqat naleqatigalugit suleriuseqartoqassaaq pisinnaatitaaffiilu qulakkeerneqassallutik. Meeqqanut naleqquttumik taaguu-siisoqassaaq, aammalu ataatsimut isigalugu aqqissuussineq paasiuminartoq atorlugu inissititerisoqassaaq, taamaalluni meeqqat maalaarfissamik atuiniartut aqqissuussaaq paasisinnaassavaat.

ANGERLARSIMAFFIUP AVATAANUT INISSINNEQARNIKUUSUNUT SUUT PINGAARUTEQARPAT?

Misissueqqaarnermut atatillugu MIO-mit inersimasut meeraarnermini angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut eqimattangorlugit apersorneqarsimapput. Eqimattanguilluni apersuinermi systemimik naapitsinermini maalaaruteqarsinnaanermullu tunngatillugu misilittagaat sammineqarsimapput. Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikuusimasut qitiusumik ajornartorsiutaasut ersarissarpaat innersuussutigalugulu Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaarfimmik pilersitsilernermi isiginiarnissaat pingaaruteqassasoq.

Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikuusimasut ilaatigut oqaluttuaraat inuunermittut sunniuteqartussani aalajangiisoqartillugu peqataatinneqartannginneq. Sumiiffimmiit sumiiffimmut nassuiaatitaqanngitsumik nuutsinneqartarneq misigisarsimavaat oqaaseqarnissaminnullu periarfissinneqartarsimanatik. Isumaginninnermut siunnersortit ulluinnaanni takussaasimangillat, inersimasullu meeqqanik oqaloqatigininnertaqanngitsumik aalajangiisarsimallutik. Paasiuminaatsumik ingerlatsisoqarnera toqqissisimanginnermik aammalu systemimut paasisinnaanngisaminnit aqunneqarnermik misigititsarsimapput.

“Isumaginninnermi siunnersortimik oqaloqatiginikuusannik eqqaamasaqanngilanga. Amerlasuutigut sinnerluta inersimasut aalajangiisarput.”

Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikut aamma ersarissarpaat nalusarlugu sumut qanorlu misigisatik pillugit maalaaruteqarsinnaallutit. Suliffeqarfimmik ersarissumik ilitersuisartoqanngilaq, aammalu maalaaruteqarnissaq pillugu paasisutissiisoqarneq ajorluni. Aammattaaq oqaatigineqarpoq systemimi kulturinnguusimasoq eqqunngitsumik sullinneqartutut misigisimasunut maalaaruteqarsinnaanermut kaammattuisannginneq.

“Takorlooraanni qimmiaraasunga, taava sinittarfiga karseq eqqissiivilluni nuutsitserneqartarpoq, nangalu paasisanagu sooq.”

“Ilaatigut systemimit nalaatakka pillugit sorsunteqartarsinnaagaluarpunga (...). Iluamik oqaaseqarsinnaavallaarneq ajorpunga aalajangiisogareertarmammi. Taamaattussaannartut ippeq. Uanni suli tamanna annernarpoq. Qanoruna maalaaruteqarsinnaasunga? Naluaralunniit sumut maalaaruteqarsinnaanerlunga.”

Maalaarfissaq iluamik sullissisinnaassappat, angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikuusimasut kaammattuutigaat, maalaarfissaq meeqqanut ersarissuullunilu pisariitsuussasoq. Siunnersuutigineqarpoq inuit attaveqaataannik nunalu tamakkerlugu isiginnaagassiakkut meeqqat pisinnaatitaaffii maalaaruteqarnissamullu periarfissaat paasisutissiissutigineqassasoq. Aammattaaq innersuussutigineqarpoq maalaaruteqarfissaq atuarfinnik suliffeqarfinnillu qanimut suleqateqassasoq, taamaalillutik meeqqat ulluinnarni attaveqaatitit aqputigalugit paasisutissiiffigineqarsinnaapput. Meeqqat toqqissisimallutik maalaaruteqarfiusinnaasumut saaffiginnisaganik inersimasumit tatigisaminnit attavigninnissaminnut ikiortittussaapput. Atuarfinni isumaginninnermut ikiortit aammalu ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi perorsaasut meeqqanit tikikkuminarnerusariaqarput, taamaalillutik meeqqat ernummateqartillutik ornigussinnaassallutik. Tassunga atatillugu peqataasut oqaluserisaat atuarfinni isumaginninnermut siunnersorti meeqqat maalaaruteqarsinnaanerannut ilitersuissamut aamma pingaarutilittut inissisimasinnaasooq.

“Meeqqat qanilaassusermik perusupput. Ilisarisimasaminnik. Nalussanngilaat isumagineqarlutik, ajunngitsumillu piimanegarlutik. Ikiorneqarusullutik. Tapersersorneqassallutik.”

“Meeqqat peqataatinneqarusupput.
”Meeraavutit inersimasumut
tusarnaaginnassaaitit,
oqaasissaqanngilatit”-mik
inissinneqarusunngillat. Qanoq
nassuiassanerpara – tassami tassa
taakkua iluatsinnikuunngitsut,
periuserineqartartulli.” (meeqqap
isumaginninnermut siunnersortimik
naapitaqarnini pillugu oqaasia)

Eqimattanik oqaloqatiginninnermi toqqissisimanerup peqataatinneqarnerullu pingaassusaa arlaleriarluni eqqaaneqarpoq – maalaaruteqarfissaq meeqqanut naleqquttuusaaq, meeqqat naleqatigalugit naapinneqassapput minnerunngitsumillu meeqqanut tusarnaarlutillu meeqqat oqariartuutaannik ersarissaassapput.

“Meeqqat oqaatiginiagaannut
tusarnaassaagut. Suut nuannaraat.
Peqataatinneqarnissartik
tusaaneqarnissartillu
– pingaaruteqartorujussuvuq.
Skakkimiittutummi isigaluta
peroriartornikuuvugut.”

“Aperineqarsinnaapput
peqataarusunnersut, kisimiinngitsullu
paasitillugit. Paasineqarsinnaasullu.
Meeqqallu inuunerinnerulernissaat
anguniarlugu anguniagaqartartoq.”

Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut inersimasunnguleraangamik paasissutissanik tapersorneqarnissamillu nalinginnaasumik amigaateqartarneri aamma taakkartorneqarput. Siornatigut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikuusut oqaatigaat inuusuttut malitseqartitsinermit tunngasunik paasissutissiiffiqineqarsimangitsut, imaluunniit malitseqartitsinermik ingerlatsinermini naammattumik ikiorneqarsimanatillu tapersorneqarsimangitsut, taakkualu kingunerannik inuunerlulersimasut atonerluisunngortarlutillu. Peqataasullu isumaqatigiiffigivaat maalaaruteqarsinnaaneq inersimasunngoriartortunut aamma atuutsinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa, taamaalilluni inuusuttut malitseqartitsinermik ingerlataqartut aamma maalaaruteqarsinnaaniassamata aammalu tapersorneqarnissamik pisariaqartitaminnik

pissarsinissaminnik periarfissaqarniassammata. Uanittaaq aamma taakkartorneqartut ilagaat inersimasut silarsuaannut appakaakkiartornermi tapersersuinerup annertusineqarnissaa taamaaliornikkut inuusuttut akisussaaffiit assigiinngitsut marluusut akornannut pinngitsoortinneqarsinnaaniassammat.

“Amerlasut (inuusuttut
malitseqartitsinermik ingerlataqartut)
ikiorserneqannginnertik pillugu
maalaartarput imaluunniit
ikiorneqarnissanut assigiinngitsunut
periarfissaqarnissamut,
ilitersorneqarnissamut
paasissutissiiffiqineqarnissamulluunniit
amigaateqarnerartarput. Soorlu
tassa malitseqartitsinissamut
inissinneqaannartartut,
ila atugarliortangaaramik
atornerluisunngortarput
qaavatigullu ikiorserneqarnissamik
pisariaqartitaminnik ikiorneqarneq
ajorlutik.”

Ataatsimut isigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikuusimasut misigisaat aallaavigalugit paasinarsimavoq maalaaruteqarfiusinnaasoq ersarisoq, tikikkuminartoq meeqqanullu tulluortoq amigaatigineqartoq, tassuunalu meeqqat inuusuttullu sulianut imminerminnut attuumassuilinnut tunngatillugu tusaaneqarnissartik peqataatinneqarnissartillu qulakkeerneqarsinnaavoq. Uani naqissuserneqarpoq maalaarfissamik pilersitsinissamik suliaqarnermi tullittut ukkatarineqassasut: meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut peqataatinneqarnissaat, paasititsiniaaneq, saqqumilaarneq attaveqatigiinnerlu.

**Anaanaga
ilagisarusuppara**

INATSISITIGUT NALILERSUINERIT INNERSUUSSUTILLU

2024-mi ukiap ingerlanerani MIO-mi inatsisitigut tapersorsortimik peqateqarluta inatsisitigut allakkiamik suliaqarpugut, tassanilu nalilersorniarneqarsimavoq Kalaallit Nunaanni meeqqat maalaaruteqarsinnaanissaannut taakkunungalu attuumassutillit inatsisit aaqqiiffiqineqarnissaannut qanoq periarfissaqarnersoq. Inatsisitigut nalilersuineri inatsisit, ilisimasat meeqqallu maalaaruteqarsinnaanissaannut misilittakkat, Ingammik Nunavummeersut, Islandimeersut Danmarkimeersullu misissorneqarput. Taakkua tunngavigalugit – ingammik Kalaallit Nunaanni inatsisitigut inissisimaffik aallaavigalugit – misissorneqarsimavoq meeqqat pisortaqaqfinnik naapitsigaangamik pisinnaatitaaffii piffissaq qaninnerusoq ungasinnerusorlu isigalugit qanoq pitsanngorsarneqarsinnaanersut.

Ullumikkut Kalaallit Nunaanni meeqqat inuunerinut toqqaanartumik sunniutillit aalajangiussat pillugit maalaaruteqarsinnaanerat killeqarpoq. Naak MIO-mut Inatsisartulluunniit Ombudsmandiannut saaffiginnissinnaagaluarlutik, periarfissat taakkua ilisimaneqanngippallaarput kinguneqarpallaassantillu. MIO taamaallaat pisut ataatsimut isigalugit oqaaseqartoqarsinnaavoq, suliallu ataasiakkaat oqaaseqarfigineqarsinnaanatik, tamannalu peqqutaalluni sullissivimmit meeqqat ataasiakkaat pisinnaatitaaffiik illersuinarneq killeqarluni. Inatsisitigut tunngavigineqartut aallaavigalugit Meeqqat Oqaaseqartartuat ataatsimut isiginnilluni oqaaseqarsinnaatitaavoq, tamannalu peqqutaalluni meeqqat sulianut imminerminnut tunngasut pillugit ikiorneqarsinnaanissaat killeqarpoq. Meeqqat oqaaseqartartuat – suliat allat saniatigut – asser-suutigalugu toqqaanartumik meeqqanit saaffiqineqarnikkut suliap suliarineqarsimanera pillugu paasissutissanik pissarsi-

niarsinnaapput, taamaakkaluartuq Meeqqat oqaaseqartartuat suliarineqarsimasut pillugit, suliarluunniit aalajangersimasoq pillugu oqaaseqarsinnaanngilaq. Meeqqat oqaaseqartartuat inatsisitigut tunngavigisamini taamaallaat ataatsimut isiginnilluni oqaaseqarsinnaatitaavoq, taannalu Meeqqat illersuisuat Meeqqallu siunnersuisooqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11-mi 22. november 2011-meersumi § 11-mi ima oqaasertalerneqarsimavoq:

§ 11. Pissutsit Meeqqat illersuisuata suliaqarfiinut attuumassuteqartut pillugit Meeqqat illersuisuat killilersorneqarnani oqaaseqarsinnaatitaavoq, taamaattorli tak. § 19. Oqaaseqaatit kimut sammitinneqassanersut Meeqqat illersuisuata nammineq aalajangertassavaa.

Imm. 2. Meeqqat illersuisuat namminerisaminik imaluunniit allat saaffiginnissuteqarnerisigut sulianik misissuisinnaallunilu qaqitsisinnaavoq. Meeqqat tamatigut sallerpaatinneqassapput. Meeqqat illersuisuata pissutsit meeqqanut ataasiakkaanut tunngassuteqartut pinnagit, pissutsit meeqqanut naliginnaasumik tunngassuteqartut kisiisa oqaaseqarfigisinnaavai.

Imm. 3. Pisup suliarineqarnissaanut naammattumik pissutsisaqarnersoq Meeqqat illersuisuata nammineq aalajangissavaa.

Imm. 4. Meeqqat illersuisuat taamaallaat oqaaseqaateqarsinnaatitaavoq. Meeqqat illersuisuat aalajangiisnaatitaanngilaq.

Meeqqat oqaaseqartartuata suliassai nakkutiginnittussatut nassuiarneqarsimapput, tassa meeqqat soqutigisaat pillugit malinnaallunilu oqaaseqartassaaq. Suliassaqarfilli Kalaallit

Nunaanni meeqqat ataasiakkaat sullinneqarneri pillugit pitsanngorsaaqataasinnaangilaq.

Inatsisartut Ombudsmandiat pisortatigoortumik maalaarnisamik neqerooruteqarpoq, taannalu aqputigalugu meeqqat angajoqqaatut oqartussaassutsimik piginnittut avaqullugit maalaarfigisinnaavaat. Ombudsmandilli suliaq taamaallaat suliarisinnaavaa allaffissornikkut maalaarfiusinnaasut tamakkerlugit maalaarfigineqarsimappat, aammalu inatsisitigut unioq-qutitsisoqarsimanersoq ingerlatsinikkulluunniit kukkusoqarsimanersoq taamaallaat oqaaseqarsinnaallutit. Tamanna peqqutaalluni meeqqat suliap aallartinneranit ikiorserneqarnissaat pisariuvoq, ombudsmandeqarfillu aallartinnermimit meeqqanit maalaarutininik ikitsuinnarnik pissarsinikuuvoq, tamassumalu takutippaat maalaarsinnaatitaaneq meeqqat akornanni ilisimaneqanngitsoq.

Inatsisitigut misissuineri suliasat marluk pingaernerit innersuussutitigineqarput, taakkualu aallaavigalugit meeqqat pisortaarfinnik naapitsinerminni inatsisitigut naapertuunerumik inissisimanissaat anguneqarsinnaavoq.

Inatsisitigut innersuussut 1: Ataasiakkaat MIO-mut maalaaruteqarsinnaanerit:

1. *Innersuussutitigineqarpoq MIO pillugu inatsimmi aammalu meeqqat illersorneqarnissaat pillugu inatsimmi allannguisoqarnissaq, taamaaliornikkut meeqqat kommunimi pisortaarfinniluunniit allani sullinneqarnikkut aalajangiissutit pillugit ataasiakkaat MIO-mut maalaaruteqarsinnaalissapput, tassanilu MIO suliat ataasiakkaat pillugit innersuussiorsinnaassapput.*

MIO-p suliarisinnaasaannik annertusisoqarnissaa innersuussutitigineqarpoq, taamaalilluni meeqqat aalajangiussat pillugit toqqaannaq MIO-mut maalaaruteqarsinnaalissallutit. Suliummi Nunavummi Representation for Children and Youth (RCYO)-mi maalaarutininik pisortaarfinnillu innersuussiorsinnaapput. RCYO-mit innersuussutit malinneqarnerisut misissorneqartarpoq, taamaaliornikkut meeqqat sukumiinerumik sullinneqarnissaat qulakkeerneqartarluni. Kalaallit Nunaanni assingusumik aqqissuussinikkut MIO periarfissaqalissagaluarpog kommuninut pisortaarfinnilluunniit allanut inatsisitigut isumaginninnikkullu innersuussiorsinnaanissaminut, innersuussutillu malinneqarnerisut paasiniarlugu misissuisinnaassallutik.

Assersuutigalugu MIO isumaqaruni aalajangiineq meeqqamut pitsaanerpaajunngitsoq, imaluunniit arlaatigut suliaqarnermi annertuumik kukkusoqarsimasog, taava suliaq pillugu innersuusiortoqassaaq imaluunniit tunngavilersuisoqassalluni. Innersuussut malinneqassalluni taava suliamut aalajangersimasumut tunngatillugu pisortaarfik iliuuseqarsinnaavoq. Innersuussut malinneqanngippat taava pisortaarfik aalajangiisimasuusup nalilersussavaa pisortaarfii allat suliaq aalajangersimasog pillugu kalerrinneqassanersut, tassunga ilanngullugu kommunimi nakkutiginnittartut, Isumaginninnik-

kut Aqutsisoqarfik imaluunniit Inatsisartut Ombudsmandiat.

Innersuussutitigineqanngilaq MIO allaluunniit meeqqat pillugit isumaginninnikkut maalaarutini aalajangiisinnaassuteqarnissaat. Kalaallit Nunaanni pisortaarfittaassaaq, taanna MIO-sinnaavoq, pisinnaatitsissutaasullu nutaaq aqputigalugit meeqqanut inatsisilerinnermi illersortitut sulisinnaalissalluni.

MIO-p innersuussuteqalinnginnerini, innersuussutitigineqarpoq meeqqanut siunnersuisooqatigiit assersuutigalugu 15-init 17-init ukiulinnut 3-5-sut amerlatigisunut innersuussut saqqummiunneqassasoq. Tamatuma kingorna innersuussut meeqqanut siunnersuisooqatigiinnit immikkut innersuussusiarineqarsimasog.

Inatsisitigut innersuussut 2: Meeqqat 15-inik ukiullit sulianut imminermut attuumassusilinni illuatungit inissisimanissaat:

2. *MIO-mit innersuussutitigineqarpoq suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi allannguisoqarneratigut meeqqat 15-iliinik tamakkiisumik illuatungit inissisimasinnaalernissaat.*

Taamaaliornikkut qulakkeerneqassaaq meeqqat anginerit aalajangiussanut imminermut attuumassusilinni peqataatinneqarnissaat, maalaarsinnaalernissaat aammalu suliap suliarineqarnera pillugu paasissutissiiffineqarsinnaalernissaat. Suliasat suliarineqartarneri pillugit inatsimmi toqqaannaq 15-ileereersimasut tamakkiisumik illuatungit inissisimasinnaalernissaat allanneqarpat, taava kommunit taamatut ukiulinnik peqataatitsisarnissaat ersarinnerumik allassimalissaaq qulakkeerneqartalissallunilu. Innersuussummili, kommunit nalinginnaasumik suliaqarnerminni inatsisillu allat immikkuullarissut aallaavigalugit meeqqat ukiui perungassuusalu aallaavigalugu peqataatinnessaanut attuumassusillit - imaluunniit inatsisitigut arlaannik immikkut pisoqartillugu meeqqamik peqataatitsinissamut attuumassusilinni allanngortitsisoqanngilaq. Innersuussummilu meeqqamut angajoqqaatut akisussaaffimmik piginnittoq(t) assigalugit peqataatinneqarnissaannut tunngasuni allannguisoqanngilaq, inatsisiniillu taakkununga attuumassusillit pisinnaatitaaffiit attatiinnerneqarput. Innersuussummittaag angajoqqaatut oqartussaassumik piginnittut peqataatinneqarnissaannut attuumassusillit allanngorneqanngillat, meeqqalliuku isumaat pisinnaatitaaffiilu pitsanngorsarniarneqartut.

Innersuussutit marluullutik ataatsimut Kalaallit Nunaanni meeqqat isumaasa tusaaneqarnissaat pitsaanerulersissavaat maalaaruteqarsinnaanermullu aqputissaqalissallutik soorlu aamma pisinnaatitaaffiit pitsaanerumik illersorneqalissasut. MIO-p suliarisinnaasaasa annertusineratigut, 15-ileereersullu tamakkiisumik illuatungit inissisinnalerneratigut aammalu pisariaqartillugu meeqqanut siunnersuisooqatigiinnik inuusutininik inuttalimmik pilersitsinikkut, meeqqat pisinnaatitaaffii tamakkiisumik isiginiarneqarlutillu pitsaanerumik illersorneqalissapput.

KALAALLIT NUNAANNI MEEQQANUT MAALARUTEQARFIMMIK PILERSITSINISSAMUT INNERSUUSSUTIT

MIO-p misissueqqaarneranit paasisat aallaavigalugit Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaaruteqarfimmi pilersitsinissamut sinaakkutit periutsillu tulluuttut siunnersuutigineqarput:

1. Meeqqanut maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsinissamut aallartisarneq:

Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsinissamut periarfissannussappat politikkerit misissuinernik iliusissanillu pisariaqartinneqartunik suliaqarlutik aallartittariaqarput. Ilaatigut inatsisitigut allannguisoqassaaq aammalu meeqqat, inuusuttut suliaqartullu naapertuuttut, soorlu MIO-kkut suliamut peqataatinneqassallutik. Siunnersuutit ataani ersarissarneqarsimasut takutippaat suut alloriarnerit pisariaqartinneqartut, kiisalu meeqqanut maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsinissamut suut sulianut attuumassutillit eqqarsaatigineqartariaqarnersut ersarissarneqarlutik, taakkualu tamarmik meeqqanut pitsaanerpaamik tunngaveqarput FN-imilu innersuussutinik naammassinnillutik.

2. Maalaaruteqarnissamut suliniuteqarnermi FN-ip meeqqanut isumaqatigiissutaat tunngavigineqassapput:

Meeqqanut maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsinierneq tunngaviumik FN-ip meeqqanut maalaaruteqarsinnaanermut siunnersuutaannit aallaaveqarpoq. Kalaallit Nunaat 1993-imili FN-ip meeqqanut isumaqatigiissutaanut ilanngummalli, isumaqatigiissut meeqqat pisinnaattitaaffiisa illersorneqarnerini siuarsarneqarnerinilu aallaaviumavoq. Meeqqanullu maalaaruteqarsinnaaneq meeqqat ikiorneqarnissaannut inatsisitigullu naapertuuttumik sullinneqarnissaannut pitsannorsaaqataaginnarani, Kalaallit Nunaata FN-ip meeqqat pillugit isumaqatigiissutaannik atuuttussanik tamakkiisumik atuutilersitsineruvoq.

3. MIO-p suliarisinnaasaanni annertunerulersitsineq:

Siunnersuutigineqarpoq MIO meeqqanit ataasiakkaanit maalaarutinik suliaqarsinnaalissasoq. Isumassarsiat Nunavummiissapput, tassanilu The Representative for Children and Youth (RCYO) pisortaqaarfinnut siunnersuutinik suliaqartarpoq, siunnersuutillu atuutilersinneqarsimanersut paasiniartarlugu. MIO-p taakkua assigalugu sulianik ingerlatsisinnaanerput pisinnaatitaaffeqartuug-

ni, meeqqanut pitsaanerpaaq qulakkeerniarneqarsinnaavoq aqqissuussamillu siunnersuutit suliarineqarnersut misissuisoqartarsinnaalluni. Aallaqqaataaniit ersarissarneqassaaq meeqqat ilaqutaasullu MIO-mut maalaaruteqarnerminni suna naatsorsuutigisinnaagaat, suliallu ingerlanerani alloriarfissat suut ingerlanneqarsinnaanersut ersarissarneqassalluni.

4. Inatsimmik inerisaaneq:

Innersuussutigineqarpoq MIO pillugu inatsimmi, aammalu meeqqat tapersorneqarnissaat pillugu inatsimmi inatsisitigut allannguisoqassasoq, taamaaliornikkut meeqqat ataasiakkaat kommunimi pisortaqaarfinniilluunniit allanit sullinneqarnertik pillugu MIO-mut maalaaruteqarsinnaalissapput.

Taakkua saniatigut sulianik ingerlatsineq pillugu inatsimmi allannguisoqarnissaa innersuussutigineqarpoq, taamaaliornikkut meeqqat 15-it sinnerlugit ukiullit suliat imminnerminnut attuumassusillit pillugit tamakkiisumik illuatungit isigineqalersillugu. Taamaaliornikkut inuusuttut peqataatinneqarnissaat qulakkeerneqassagalarpoq, taamaalillutik inuunerminnut toqqaannartumik sunniuteqartussaasunut aalajangiisoqalersillugu peqataatinneqarnissaat qulakkeerneqassagalarpoq.

5. Pisariitsuullunilu meeqqanut naleqqutissaq:

Maalaaruteqartarfik meeqqanut Kalaallit Nunaanniittunut, tamanut, sumiluunniit najugaqaraluaaraanni, atorneqarsinnaassaaq. Meeqqat maalaaruteqarsinnaanissaannut ikiorneqarnissaminnullu saaffiginninnissaannut ilitersuutinik meeqqanut naleqquttunik paasissutissanik suliaqartoqassaaq digitalimillu periarfissat atorneqassallutik. Maalaaruteqarsinnaanerup meeqqanut nalimmasarneratigut, pisariitsuutinneratigut tikikkuminartuutinneratigullu meeqqat toqqissimallutillu tusaaneqartutut misigissapput, tamannalu maalaarutinik iluatsittumik suliaqarnissamut pingaaruteqarlunartuuvuq.

6. Meeqqanik inuusuttunillu suleqateqarneq:

Maalaaruteqarfimmik ineriartortitsineq meeqqanik inuusuttunillu qanimut suleqateqarnikkut ineriartortineqassaaq, taamaaliornikkut qulakkeerneqassaaq maalaaruteqarsinnaaneq meeqqat pisariaqartitaannut inuunerisaannullu nalimmassarneqarsimanissaa. Uani ilaatigut meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnikuusut ilanngunneqarsinnaapput, taakkuami systemimit misilittagaqarput taamaalilluni naapertuussuseq meeqqallu isiginnittaasiat qulakkeerneqarsinnaassaaq. Aammattaq Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit inuusuttunik aallartitalit pilersinneqarsinnaapput, taamaalilluni maalaaruteqartarfimmi suliat pillugit suleqatiginnissinnaapput meeqqallu qitiutinneqarnissaat qulakkeerneqarsinnaalluni.

7. Pisorta qarfinnik suleqateqarneq:

Maalaaruteqarsinnaanermik suliaqartut pisorta qarfinnut naapertuuttunut pisortatigoortumik suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiorsimassapput, taamaaliornikkut suliap ingerlannissaanut kinguneqartitsinissamullu assigiimmik paasinnittaaseqartoqassaaq sukkasuumillu suliat ingerlanneqarsinnaassallutik.

8. Meeqqat malitseqartitsinermik ingerlataqartut maalaaruteqarsinnaanissaat:

Meeqqanut maalaaruteqarsinnaaneq aamma meeqqanut malitseqartitsinermik ingerlataqartunut atorneqarsinnaasariaqarpoq, taamaaliornikkut pisinnaatitaaffii atugarisaallu inersimasunngoriartornerinut qulakkeerneqarsinnaassapput. Taamaaliornissamut meeqqat malitseqartitsinermik ingerlataqartut 23-liinissami tungaannut sullinneqarsinnaanissaat inatsisitigut ineriartortitseqqinikkut qulakkeerneqassaaq.

9. Sukkasuumik paasinartumillu sullinneqarneq:

Sivisuumik utaqqineq meeqqat systeminut tatiginninnginnerulernerannik kinguneqartarpoq. Taamaattumik pilertortumik paasiuminartumillu ingerlariuseqartoqassaaq, meeqqallu ingerlaavartumik suliaq pillugu paasitinneqartassapput. Taamaaliornissamut maalaarutiniq suliaqarnermi ersarissumik, tigusinermit, suliaqarnermut kinguneqartitsinermullu suleriuseqartoqartariaqarpoq.

10. Inatsisitigut ikiorserneqarneq:

Maalaaruteqarnermik suliaqartut inatsisitigut ikiorserneqarsinnaassapput, taakkuale meeqqat pisinnaatitaaffiinnut isumaginninnermullu attuumassusilinnut immikkut ilisimasaqassapput, taamaaliornikkut suliap pitsaasumik ingerlanneqarsinnaanissaa qulakkeerneqassaaq.

11. Systemimut suliassanngortitsineq:

Ataasiakkaat maalaarutaannik suliaqarnerup saniatigut systeminut attuumassusilinnik suliassanngortitsineq ingerlanneqassaaq, tassanilu ataasiakkaat maalaarutaanni nammilligassat uteqqiattut suussusersisat aallaavigalugit suliassanngortitsisoqartassalluni. Siunnersuutit systemimuussapput qulakkeerneqarsinnaallunilu pisorta qarfiit ajornartorsiutitut paasisanut akisussaaffimmik tigusissasut.

12. Kulturimut naleqqussaaneq:

Maalaaruteqarsinnaaneq Kalaallit Nunaanni pissutsinut, naleqartitanut pisariaqartitanullu naleqquttuussaaq.

13. Kinguneqartitsineq nalilersuinerlu:

Maalaarutit pillugit suliat kinguneqartinneqarsinnaanissaannut tunngasumik aammalu meeqqat ilaqutariillu utertitsineri malillugit nalilersuisinnaanermik aqqissuussisoqassaaq. Maalaarutiniq sulianik misilittakkat atorlugit inatsisit periutsillu pitsanngorsarneqassapput meeqqallu pisinnaatitaaffii Kalaallit Nunaanni siuarsarneqassallutik.

14. Paasissutissiinermit suliniutit:

MIO aammalu meeqqat inuusuttullu maalaaruteqarsinnaanerat pillugit ilisimasat annertusarniarlugit nuna tamakkerlugu paasititsiniaanermik ingerlatsisoqartariaqarpoq. Misilittakkat takutippaat meerarpassuit pisinnaatitaaffitik ilisimangikkaat imaluunniit maalaaruteqarfuisinnaasut pillugit ilisimasaqanngitsut.

15. Sulisussat aningaasaliinerlu:

Maalaarutiniq suliaqarsinnaaneq naammassisinnaaniarlugu sulisussat, tassunga ilanngullugu angalanissamut, paasititsiniaanissamut sulisunillu ilinniartitsinissamut aningaasaliisoqartariaqarpoq.

Qulaani periutsit taakkartukkat aallaavigalugit maalaaruteqarfuisinnaasumik pilersitsinikkut, Kalaallit Nunaanni meeqqat pisinnaatitaaffimminnik unioqqutitsiffigineqartut nipaata ikior-tissarsiorsinnaanerannullu qulakkeerininnissamut alloriarneq pingaartoq tiguqassaaq. Taamatut suliaqarneq FN-ip siunnersuutaannik naammassinnerinniinnaanngilaq, kisiannili Kalaallit Nunaata meeqqat pisinnaatitaaffiinik illersuinissaasa siuarsaanissaallu naqissuserneqassaaq. Taamaattumik MIO-mit sukannersumik politikkerit kaammattorpagut Kalaallit Nunaanni meeqqanut maalaaruteqarfissamik pilersitsinissamut alloriarfissanik pisariaqartunik tigusissasut.

NAJOQQUTARISAT

Committee on the Rights of the Child (2002). *General Comment No. 2: The role of independent national human rights institutions in the promotion and protection of the rights of the child.*

Official Consolidation of Representative for Children and Youth Act, 2015.

<https://www.nunavutlegislation.ca/en/consolidated-law/representative-children-and-youth-act-official-consolidation>

Inatsisartutlov om Børnetalsmand og Børneråd, 2011. https://nalunaarutit.gl/groenlandsk-lovgivning/2011/ltl-11-2011?sc_lang=da

Inatsisartutlov om støtte til børn, 2017. https://nalunaarutit.gl/groenlandsk-lovgivning/2017/l-20-2017?sc_lang=da

Lög um umboðsmann barna, 1994. <https://www.althingi.is/lagas/nuna/1994083.html>

MIO (2021). *Opgørelse over borgerhenvendelser til børnerettighedsinstitutionen MIO i 2020.*

MIO (2020). *Borgerhenvendelser til Børnerettighedsinstitutionen MIO 2019. Opgørelse over borgerhenvendelser.*

MIO (2020). *Kommune Qeqertalik. Børnetalsmandens rejserapport fra Kommune Qeqertalik, 2019.*

MIO (2018). *Klageadgang. Undersøgelse om børn og unges holdninger.*

MIO (2018). Qaanaaq. Børnetalsmandens rejserapport.

MIO (2016). *"Pas på mig". Børnetalsmandens af børn og voksne borgere om børns vilkår i Tasiilaq – set i forhold til børns rettigheder.*

Umboðsmaður Barna (2024). *Ársskýrsla 2023 (Ársberetning 2023).* <https://arsskyrsla.barn.is/2023>

Representative for Children and Youth (2024). *Representative for Children and Youth Annual Report 2023-2024. Ensuring the Government of Nunavut provides ethical, equitable, and consistent services that meet the needs and support the rights of young Nunavummiut, and the families, who rely on them.*

United Nations. (1989). *Convention on the Rights of the Child.* <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>

MIO – Meeqqat Pisinnaatitaaffiinut Sullissivik

Postboks 1290, Qullilerfik 2, nr. 801-2 • 3900 Nuuk, Grønland • www.mio.gl • mio@mio.gl